

POSUDEK VEDOUCÍHO BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

NÁZEV: Volná a řízená kresba u dětí s Aspergerovým syndromem

AUTORKA: Anna Macková

Předkládaná bakalářská práce se zabývá tématem kresby u dětí s Aspergerovým syndromem. Studentka se zaměřila na analýzu specifických rysů v kresbách dvou dětí, vycházela z kvalitativní metodologie a snažila se vztáhnout témata kreseb a jejich zpracování ke specifickým zájmům obou dětí. Cílem práce tedy bylo to, zda existuje vztah mezi specifiky v chování dítěte a jeho kresbou. Svá zjištění pak opírala a konfrontovala s literaturou.

Z formálního i obsahového hlediska práce splňuje nároky kladené na bakalářskou práci. Nevyskytují se zde větší obtíže z hlediska stylistického ani gramatické chyby. Práce je také standardně členěna na část teoretickou a empirickou, přičemž rozsah jednotlivých částí je vyvážený. Práce obsahuje všechny povinné náležitosti.

Teoretická část je rozdělena do třech velkých částí. V první z nich se autorka věnuje problematice Aspergerova syndromu. Seznamuje čtenáře poruchami autistického spektra, se zařazením Aspergerova syndromu i s jeho projevy. Neopomněla reflektovat ani poslední vývoj v rámci diagnostiky uvedených poruch, kdy na základě dlouhodobé diskuse odborníků, byla zrušena v Diagnostickém manuálu Americké psychiatrické asociace (DSM V) diagnóza Aspergerova syndromu a v rámci amerického systému se bude dále pracovat jen s diagnózou poruch autistického spektra, což může opět pozměnit pohled na dané poruchy a více to reflektuje velkou variabilitu projevů v rámci daných diagnóz. To ostatně můžeme pak dále vidět i v této bakalářské práci.

Druhá část se věnuje dětské kresbě a jejímu vývoji. Autorka nás seznamuje s vývojem kresby, uvádí opakující se témata v dětských kresbách, která pak umožňují čtenáři porovnat náměty, které se vyskytovaly v kresbách analyzovaných v empirické části. Studentka také definuje volnou a řízenou kresbu tak, jak je uvedena v literatuře a jak ji uchopovala v rámci své práce. Věnuje se zde také kresbě postavy, jako jednomu ze základních témat dětské kresby a také jednomu z prvků, které často využívají psychologové při diagnostice a práci s dítětem. Poté autorka uvádí využití kresby postavy při diagnostice dítěte, jelikož právě kresbu postavy využívá pro řízenou kresbu v empirické části.

Vyústěním uvedených dvou kapitol je pak poslední kapitola teoretické části a to je "Kresba dětí s Aspergerovým syndromem". Zde se zabývá tím, co je o kresbě dětí s poruchou autistického spektra uvedeno v odborné literatuře. Nutno podotknout, že daná problematika je zpracovávána jen

o jediné a že se studentce podařilo najít i současné studie analyzující výzkumy kresby dětí s poruchou autistického spektra. Dále vymezuje oblasti, v nichž se specifika kresby dětí s poruchou autistického spektra projevují. Celá teoretická část přiměřeně představuje zkoumanou problematiku a je základem pro empirickou část.

Výzkumná část využívá kvalitativní metodologie a je založena na analýze kreseb dvou dětí s Aspergerovým syndromem. Studentka nás v jejím úvodu seznamuje s cílem své práce, představuje výzkumné otázky, které si pokládala. V další části popisuje nemalé obtíže, se kterými se setkala při vstupu do terénu a získávání dětí, se kterými by mohla pracovat. Je obdivuhodné, že i přes značné problémy se svého cíle nevzdala a vlastně několikrát začínala od začátku. Součástí je také popis výzkumného postupu. Zde se domnívám, že studentka mohla přehledněji uvést, jak postupovala (tedy sběr volných kreseb, využití kresby postavy pro řízenou kresbu). Tyto skutečnosti se sice v práci objeví, ale v jiných částech a jaksí nahodile, což může čtenáře zmást. Po úvodu jsou zařazeny kazuistiky dětí, které nás mají seznámit s účastníky výzkumné části. Z hlediska předmětu práce je považují za významnou součást, která může pomoci dokreslit specifčnost jednotlivých dětí a osvětlit témata, která se vyskytují v jejich kresbách.

Výzkumné studie se, jak již bylo uvedeno, zúčastnily dvě děti. Jak vyplývá z kazuistik, jedná se o rozdílné případy, v případě Markéty pak dokonce o dítě, u kterého byla diagnóza Aspergerova syndromu stanovena až jako druhá a její symptomatika není zcela vykreslena. Nicméně některé prvky v jejích kresbách přímo odkazují na případy dětí s poruchou autistického spektra uvedené v odborné literatuře (Nesnidalová, 1973, Thorová, 2006). **V průběhu obhajoby bakalářské práce bych tedy ráda studentce položila otázku, týkající se kreseb "Š" a "ufonů": "V čem vidí paralelu daných kreseb s případy uvedenými v literatuře a jedná se tedy o kresbu stereotypní, jak to vyplývá z diskuse na straně 56? V literatuře se setkáváme s tím, že se stereotypní kresba často vztahuje k zájmům dítěte, k čemu by ji autorka vztáhla v tomto případě?"**

Po shromáždění kreseb studentka pečlivě kategorizovala jednotlivé volné kresby a snažila se je analyzovat vzhledem k zájmům a chování každého dítěte tak, aby vysvětlila proč zpracované téma dítě volilo. Popisuje také volbu prostředků a případně i chování dítěte při kreslení. Poté přechází k řízené kresbě, kdy dětem zadala kresbu postavy, kterou následně hodnotila dle vývojových měřítek. Ukazuje se zde opět naprosto odlišný přístup dětí. Výsledky autorčiných analýz jsou konfrontovány s literaturou v rámci diskuse. Dá se říci, že závěry analýz odrážejí skutečnosti uvedené v literatuře, jsou však více popisné než "analyzující". To, proč dítě kreslí určitý motiv, co vyjadřuje kresbou, je uvedeno jen v některých případech a zejména některé kresby Markéty by si zasloužily hlubší analýzu (viz otázka k obhajobě).

Celkově mohu jako vedoucí bakalářské práce říci, že studentka pracovala pečlivě, samostatně a že překonala mnoho problémů, které se zdály být neřešitelné (viz výše). I přesto, že jsem ve svém hodnocení uvedla některé výtky (náměty k obhajobě/další práci), hodnotím práci kladně a doporučuji ji k obhajobě.

Dne 12. 5. 2014

PhDr. Hana Sotáková